

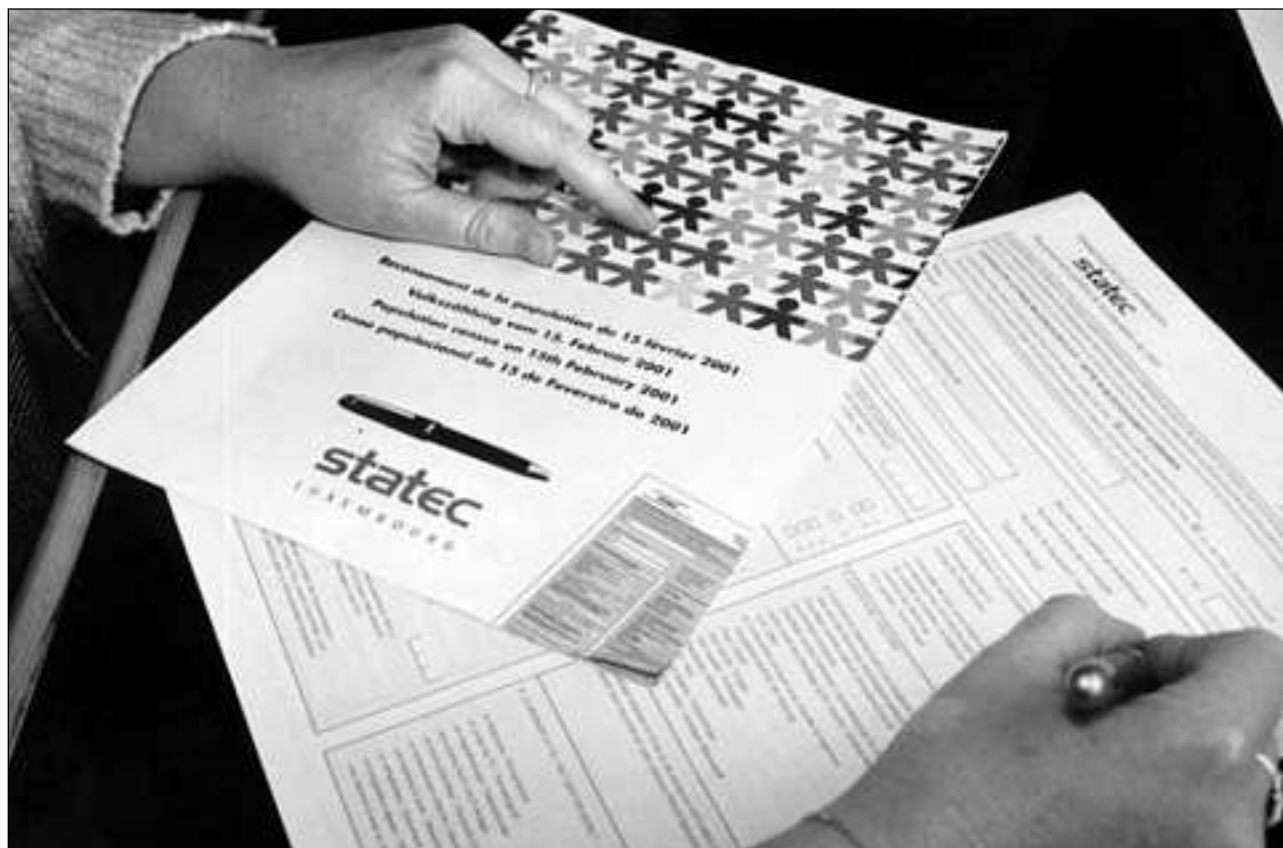
Main infurmaziuns davart la Rumantschia

Nov sistem da dumbraziun dal pievel en Svizra

■ (anr/fa) Dapi il 1850 furnescha la dumbraziun dal pievel mintga 10 onns infurmaziuns davart la structura da la populaziun en Svizra. Nov vegni dumbrà mintg'onn, sa basond sin las infurmaziuns dals registers d'abitants. La dumbraziun dal pievel è ina funtauna d'infurmaziuns per la populaziun, per la politica, l'economia e la scienza. Las statisticas da questa dumbraziun cuntregnan infurmaziuns davart la structura da vegliadetgna, il martgà da lavur, la quota dals esters en Svizra, il cumportament dals pendularis ed anc bler auter. Questas infurmaziuns gidan a planisar, a sviluppar strategias ed a prender decisziuns en ils pli divers secturs politics ed economics. Quels tanschan dal traffic tar la sanadad, la furmaziun, l'energia, l'ambient, la planificaziun territoriala fin tar las assicuranzas socialas.

«Permetta in'observaziun cuntinuada»

Dapi il 1850 fin l'onn passà fascheva l'Uffizi federal da statistica (UFS) mintga diesch onns ina dumbraziun dal pievel svizzer. 2010 hai dà ina midada fundamentala: L'UST realisescha ed evaluatecha uss mintg'onn ina dumbraziun dal pievel. Per distgargiar la populaziun sa basa quella en emprima lingua sin las infurmaziuns dals registers d'abitants e cumplettescha quellas cun enquistas basadas sin provas da controlla. Da nov vegn mo pli ina fitg pitschna part da la populaziun (circa 5 pertschient) dumandada en scrit u per telefon. L'emprim di da referenza per la nova dumbraziun è ils 31 da december 2010. Tenor infurmaziun da l'UFS survegn la Svizra uschia in sistem statistic modern che permetta d'observar cuntinuadamain las structuras ed il svilup da la populaziun, da las

La dumbraziun dal pievel tradiziunala è vegnida remplazzada cun in nov sistem da dumbraziun.

KEYSTONE

chasadas, dals edifizis e da las abitaziuns: «Grazia a quel èsi era pussaivel d'analisar meglier las midadas economicas e socialas che succedan oz a moda accelerada.» A medem temp permetta il nov sistem da spargnar var 100 milliuns francs visavi la dumbraziun dal pievel tradiziunala. Tge consequenzas ha il nov sistem per il rumantsch?

«Ina schanza per in'enquista pli differenziada»

Ivo Berther, l'incumbensà per la promo-

ziun da la lingua, menziuna che la nova dumbraziun dal pievel na vegnia a cuntregnar pli tantas infurmaziuns davart la Rumantschia sco enfin uss: «Il nov sistem na pussibilitescha pli analisis uschè detagliadas davart il svilup e la midada da las Rumantschas e dals Rumantschs sco ch'igl era pussaivel cun la dumbraziun tradiziunala.» Perquai è sco ch'el di il chantun uss londervi a tschertgar opziuns per pudair tuttina obtegnair quelas infurmaziuns statisticas. *Vincent Augustin*, il president da la Lia Rumantscha,

manegia ch'ins possia viver era cun la nova dumbraziun. A media vista na datti a ses avis betg problems pervi da quella: «Anzi, fin uss vegniva fatg mo la dumonda 'Tgenina lingua savais Vus il pli bain?' e quai n'era natiralmain betg la dumonda adequata per la situaziun bilingua da nus Rumantschs», di Vincent Augustin, «sch'il chantun tschertga uss modas per dumbrar sez ils Rumantschs en Grischun po el examinar, sch'ins na pudess betg formular quella dumonda da maniera pli differenziada.»